

2025 IRAK PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ ÖN KRİTİĞİ: KADİSİYE

ASAAD KADHIM SHABEEB

Kadisiye vilayeti önemli siyasi, sosyal, tarımsal ve coğrafi avantajlara sahip olmasıyla Irak'ın ulusal düzeyde giderek önem kazanan vilayetlerinden biridir. Aynı zamanda özellikle kalkınma, hizmetler, altyapı ve sanayi alanlarında birçok alanda

dışlanmış, Irak'ın en yoksul vilayetlerindedir. Bu çalışma, Kadisiye vilayetinin ülke vilayetleri arasındaki yaşamsal rolünü ve seçkin konumunu ortaya koyarak önemini vurgulamayı amaçlamaktadır. Bu vilayete odaklanılmasının nedeni; Irak Parlamentosundaki çok sayıda

sandalyesiyle kanıtlanan belirgin siyasi etkisidir. Bu da Kadisiye'ye yasama sürecinde ve ulusal karar alma süreçlerinde açık bir varlık kazandırmaktadır. Ayrıca Kadisiye, Irak'ın en genç nüfusa sahip vilayetlerinden biridir. Bu da insan kaynakları potansiyelini, kalkınma projelerine ve sosyoekonomik reformlara katkıda bulunma kapasitesini yansıtmaktadır. Ayrıca vilayet, merkezi vilayetler ile güney vilayetlerini birbirine bağlayan stratejik coğrafi konumu, onu tarımsal üretimin merkezi hâline getiren tarım arazilerinin verimliliği ve Irak toplumunun çeşitliliğini yansıtan zengin kültürel ve sosyal mirası gibi önemini artıran birçok farklı özelliğe sahiptir.

KADİSİYE VİLAYET PROFİLİ

Kadisiye vilayetinin merkezi Divaniye ilçesidir. Irak'ın güney kesiminde yer alır ve kuzeyden Babil vilayeti, doğudan Vasit vilayeti, güneyden Dikar ve Musanna vilayetleri ve batıdan Necef vilayeti ile çevrilidir. Kadisiye vilayetinin yüzölçümü 8.521 kilometrekare olup, Irak'ın toplam yüzölçümünün yüzde 1,8'ini teşkil eder. 4 ilçe ve 11 nahiyeden oluşur. Kadisiye vilayeti, yaz aylarında yüksek, kış aylarında ise ılıman sıcaklıklarla karakterize bir çöl iklimine sahiptir. Yağışlar az ve düzensiz olup, 40 ila 50 milimetre arasında değişmektedir.¹

2024 tahminlerine göre nüfusu yaklaşık 1.467.127 kişi olup nüfus yoğunluğu yaklaşık 175 kişi/km² olarak tahmin edilmektedir. Kentsel kesimin oranı yüzde 57,3 iken kırsal kesimin oranı yüzde 42,7'dir. Ortalama yaşam beklentisi ve yaş grubu oranları genç bir toplumu

göstermektedir. 0-4 yaş grubu yüzde 15,4'ü, 5-14 yaş grubu yüzde 27,5'i, 15-64 yaş grubu yüzde 54,1'i ve 65 üstü nüfusun oranı ise yüzde 2,9'dur. Erkek sayısı kadın sayısına neredeyse eşittir (721.099 erkeğe karşılık 709.615 kadın).²

Yaş grupları açısından büyük bir yüzde 15 yaşın altındadır (0-14 yaş grubu için yaklaşık yüzde 43). Bu, genç nüfus tabanını ve orta vadede eğitim hizmetlerine ve istihdama olan yüksek ihtiyacı yansıtır.³ Cinsiyet açısından, erkekler ve kadınlar arasında göreceli bir denge vardır (yerel kaynaklara göre 100 kadına yaklaşık 101-102 erkek).⁴ Mezhepsel ve etnik aidiyet açısından vilayet, Irak'ın güney ve orta kesimlerinde yer almakta olup Arap Şii çoğunluğa sahiptir. Açık resmi istatistik bültenlerde vilayet ölçeğinde etnik köken/mezhep hakkında ayrıntılı istatistikler mevcut değildir. Ancak bölgesel ve politik bağlam yerel aşiret ve kabile ağlarının varlığıyla Arap Şii çoğunluğunu göstermektedir.⁵ İstihdam ve ekonomik faaliyetler açısından, tarım sektörü Kadisiye ekonomisinin omurgasını oluşturmaktadır. Yerel yatırım raporları, nüfusun yaklaşık yüzde 65'inin temel gelir kaynağının tarıma dayalı olduğunu göstermektedir. Ancak üretim su tuzluluğu, kayıplar ve zayıf yatırım gibi yapısal sorunlardan mustarıptır.⁶ Yukarıdakilere ek olarak vilayet, yüksek yoksulluk ve işsizlik oranlarına sahip bölgeler arasında yer almaktadır. Son yıllarda yoksulluk yüzde 48 seviyelerine ulaşmıştır. Irak genelindeki işsizlik oranı 2024 yılında yaklaşık yüzde 15,5 olmuştur. Ortalama gelir açısından ise yerel ve uluslararası raporlar, düşük geliri ve tarım ile

1 "Kadisiye (el-Kadisiye) Vilayetinin Coğrafi Özellikleri", *Irak İstatistik ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Kurumu*, 2018.

2 "Vilayetlerin İstatistiksel Özeti (el-Kadisiye)", *Planlama Bakanlığı Merkezi İstatistik Teşkilatı*, 2022, s. 30

3 A.g.e.

4 A.g.e.

5 "Kadisiye (el-Kadisiye) Vilayetinin Coğrafi Özellikleri", *Irak İstatistik ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Kurumu*, 2018.

6 Asya Cubeyr Hüseyin, "Tarım Sektörünün Gerçeği ve Gıda Endüstrilerine Yatırım Olanağı", *Divaniye Yatırım Otoritesi*, 2025.

kayıt dışı sektöre yoğun bağımlılığı göstermektedir.⁷ Eğitim, sağlık ve altyapıya baktığımızda sağlık bakanlığı ve uluslararası kuruluşların raporları bazı hizmetlerin kalitesinde kısmi bir düşüş olduğunu (yetersiz sağlık ve eğitim tesisleri ile kentsel ve kırsal dağılımdaki eşitsizlikler) göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü ve benzeri kuruluşlar toparlanma ve hizmet iyileştirme planları üzerinde çalışmakta ancak önemli zorluklar devam etmektedir.⁸

Kadisiye vilayeti, geleneksel Şii siyasi akımlar ile yerel kabile liderleri arasındaki güçlü uyumla bilinen, çoğunluğu Şii olan güneyin bir parçasıdır. Siyasi açıdan:

- **Güçlü Eğilimler:** Şii/yerel listelere ve dinî otoritelerle veya güney ittifaklarıyla ilişkili güçlere doğru genel bir eğilim vardır. Yerel etkinin dağılımında sosyal ve aşiret uyumunun önemi büyüktür.⁹
- **Zayıf/Değişken Eğilimler:** Laik partiler veya mezhebe dayanmayan listeler yerel seçim sahnesine nüfuz etmekte zorlanmaktadır. Gösteri hareketi ise yerel performanstan memnuniyetsizlik gösterse de her zaman kalıcı bir seçim hâkimiyetine dönüşmemektedir. Son yıllarda halk protestoları ve yerel talepler (hizmetler, istihdam, altyapı) güçlü bir şekilde ortaya çıkmıştır.¹⁰

Resmi kaynaklar, vilayet düzeyinde en iyi demografik veri tabanını sağlarken ekonomik, sosyal ve politik göstergeler ise bölgesel ve uluslararası resmî yerel raporlara dayanmaktadır. Bunlar da yoksulluk, işsizlik, hizmet kalitesi ile ilgili önemli zorlukların, muhafazakâr/Şii siyasi eğilimlerin ve tekrarlanan protesto baskılarının varlığını göstermektedir.¹¹

Tablo 1. Kadisiye Coğrafi Dağılıma Göre Nüfus

Gösterge	Değer	Notlar
Toplam Nüfus	2024 sayımlarına göre 1.467.127	
Nüfus Artış Oranı %	2.0	Orta düzeyde artış
Cinsiyet Oranları (doğum anındaki erkeklerin kızlara oranı)	%105	100 kadına karşılık 105 erkek
Toplam doğurganlık oranı (15-49 yaş arası kadın başına düşen çocuk sayısı)	3.8	Göreceli olarak yüksek
Beklenen Yaşam Süresi (Erkekler)	71.9	
Beklenen Yaşam Süresi (Kadınlar)	76	Erkeklerden daha yüksek
Toplam Doğurganlık Hızı (1.000 kişi başına)	Mevcut değil	
Yaş Bağımlılık Oranı	%85	
Kentsel Kesimde Bağımlılık Oranı	%75	Kırsaldan daha düşük
Kırsal Kesimde Bağımlılık Oranı	%99	Çok yüksek

7 A.g.e.

8 "2022 Irak Yıllık Raporu", *Dünya Sağlık Örgütü*, 2023.

9 "Mass protests in Al-Diwaniyah: a neglected governorate, but hopeful for change", *Shafaq*, 26 Şubat 2024.

10 A.g.e.

11 "Vilayetlerin İstatistiksel Özeti (el-Kadisiye)", *Planlama Bakanlığı Merkezi İstatistik Teşkilatı*, 2022, s. 30

Tablo 2. Kadisiye'deki Nüfusun Dağılımı

Göstergeler	Kentsel	Kırsal	Toplam
Erkek Bireylerin Oranı	%50	%50,47	%50,22
Kadın Bireylerin Oranı	%50	%49,53	%49,78
Bireylerin Cinsiyet Oranı	%100	%102	%101
(0-14) Yaş Grubu Oranı	%33,80	%39,27	%36,31
(15-64) Yaş Grubu Oranı	%62,38	%57,75	%60,25
(65 ve üstü) Yaş Grubu Oranı	%3,82	%2,99	%3,44
Yaş Bağımlılık Oranı	%60	%73	%66
(0-14) Yaş Grubu Bağımlılık Oranı	%54	%68	%60
(65 ve üstü) Yaş Grubu Bağımlılık Oranı	%6	%5	%6

- Nüfusun yaş dağılımına bakıldığında 0-14 yaş aralığındaki bireylerin toplam nüfusun yaklaşık yüzde 35-36'sını, 15-64 yaş aralığındakilerin (ekonomik olarak üretken yaş grubu) ise yaklaşık yüzde 60-62'sini oluşturduğu görülmektedir. 65 yaş ve üzeri bireyler ise yüzde 2,9-3,4 arasında bir orana sahiptir. Bu durum, Kadisiye vilayetinin genç bir nüfusa sahip olduğunu ve toplumun sürekli bir nüfus artışı yaşadığını göstermektedir.
- Tabloda görüldüğü gibi yaş bağımlılık oranı, 100 çalışma çağındaki birey başına yaklaşık 60 ila 73 bakmakla yükümlü olunan kişidir. Çocuk bağımlılığının (0-14 yaş) en büyük payı oluşturduğu, yaşlı bağımlılığının ise düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışan nüfusun çalışmayan nüfusu desteklemede önemli bir ekonomik yük altında olduğunu göstermektedir.
- Cinsiyet oranı (erkek/kadın), erkeklerin nüfusun yaklaşık yüzde 50,22'sini, kadınların ise yaklaşık yüzde 49,78'ini oluşturduğunu göstermektedir. Bu durum, belirgin bir dengesizlik olmaksızın doğal bir demografik istikrarı yansıtmaktadır.
- Veriler, Kadisiye toplumunun genç bir yapıya sahip olduğunu ve bunun ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan geniş bir nüfus tabanı sağladığını göstermektedir. Yüksek bağımlılık oranı, aileler üzerinde ekonomik baskıların olduğunu göstermektedir. Ayrıca, nüfus artışından yararlanmak için eğitim ve gelişim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşlı nüfusun düşük oranı, sağlık hizmetlerindeki iyileşmeyi yansıtırsa da yaşlılara yönelik hizmetlerde zayıflıklara da işaret ediyordur olabilir.

KADİSİYE'NİN SEÇİM TECRÜBESİ

2021 Irak Parlamentosu Seçimleri Kadisiye vilayetindeki katılım oranı, oy kullanma hakkına sahip olanların yaklaşık yüzde 42'siydi.¹² 2021 seçimlerinde vilayetten kazanan temsilciler, ge-

12 "Vilayetlerin İstatistiksel Özeti (el-Kadisiye)", *Planlama Bakanlığı Merkezi İstatistik Teşkilatı*, 2022, s. 30

Kadisiye'deki seçmenlerin temel beklentileri arasında kamu hizmetleri yer almaktadır.

nel kazananlar listesinde açıklanmıştır. Bunlar Haydar Abd Kazım Naci Abbas el-Haddad, Muhammad Nuri Aziz Kazım el-Hazai, Basim Hudeyr Kazım Ziyara el-Garabi, İntisar Cevad Kazım Mehdi el-Garabi, Nazım Fahim Muhammad Mechul eş-Şeblavi, Faysal Hassan Sakr Salman el-Naili, Cevad Kazım Eydan Abdul-Bulani, Ali Farac Abd Salman Delabha, Adnan Burhan Mahmud Mecid el-Cuhayşi ve Mahasin Hayri Alivi Hadi ed-Duleymi'dir.

Aralık 2023'te gerçekleştirilen vilayet meclisi seçimlerinde Kadisiye, 2021 seçimlerinin ardından yürürlüğe giren yeni seçim sistemini uygulamıştır. 2023 Kadisiye Vilayet Meclisi seçimlerinin sonucunda listelerin kazandığı sandalye sayıları Kanun Devleti Koalisyonu (4 sandalye), İnşa Ediyoruz (4 sandalye), Ulu-

sal Devlet Güçleri Koalisyonu (2 sandalye), İşrakat Kanun (1 sandalye), Esas Koalisyonu (1 sandalye), Müjdeler Olsun Irak (1 sandalye) ve Değerler Koalisyonu (1 sandalye) şeklinde olmuştur.¹³

Parlamento kayıtlarında ve yerel medyada adı geçen, yerel sahnede de belirgin bir şekilde yer alan önemli siyasi figürler arasında Basim Hudair el-Garabi (Divaniye temsilcisi, vilayet işlerinde aktif), Nazım Fahim eş-Şeblavi (yerel etkinliklerde boy gösteren ve kamu hizmetlerini savunan önemli bir temsilci) ve daha önce parlamento ve güvenlik güçleri ile bağları bulunan ve Kadisiye'de siyasi varlığı bulunan ulusal bir figür olan Cevad Kazım Aydan el-Bulani yer almaktadır. Bu isimler kamu hizmetleri, imar, istihdam konuları ve

13 "Irak'ta 2023 Vilayet Meclisi Seçimleri: Analitik Bir Çalışma", *Bayan Center*, 21 Ocak 2024.

Kadisiye Valisi Abbas el-Zamili, vilayetteki etkili aktörler arasında sayılmaktadır.

diğer konularda düzenli olarak yer almakta ve bu nedenle yerel etki merkezleri olarak kabul edilmektedir.

Siyasi örgütlenme düzeyinde, Kadisiye sahnesine Şii ve yerel karakterli ittifaklar ve listeler hâkimdir. 2023 Vilayet Meclisi Seçimlerinde İnşa Ediyoruz İttifakı, Kanun Devleti Koalisyonu gibi listeler ve daha küçük yerel listelerin yanı sıra Sivil Değerler ve Ulusal Devlet Güçleri Koalisyonu gibi temsil eden listeler ortaya çıkmıştır. Seçim Komisyonu ve medya ağlarından elde edilen sonuçlar, bu listelerin yerel seçim dağılımında en etkili listeler olduğunu doğrulamaktadır. Bu dağılım, kurumsal güçler (ulusal partilere bağlı listeler) ile yerel/aşiret güçleri arasında bir dengeyi yansıtmaktadır.

Aşiretler, vilayetin güç yapısında merkezî bir rol oynamaktadır. Kadisiye'deki tanınmış aşiretler arasında el-Ganim/Afak, el-Fatla, Beni Hasan, el-Budeyr, es-Said, Zübeyd, el-Haza-el, ez-Ziyad, Ka'b ve el-Şibl bulunmaktadır. Yerel ve akademik kaynaklar, bu aşiretlerin sosyal ve siyasi ağırlıklarına işaret etmektedir. Bu aşiretlerin liderleri, seçmenlerin önemli bir kesiminin tercihlerini ve yerel ittifakların oluşumunu etkileyebilen yerel baskı ağları oluşturmaktadır.¹⁴

KADİSİYE'DEKİ KİLİT AKTÖRLER

Siyasi figürler arasındaki ilişkiler genellikle pragmatiktir. Vilayet temsilcileri genellikle hizmetle ilgili konular ve vilayet için altyapı, su projeleri, maaşlar gibi finansman mese-

14 Divaniye Kenti, El-Kadisiye Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi.

leleri etrafında geçici ittifaklar kurmaktadır. Görece daha istikrarlı ittifaklar ise genellikle ulusal düzeyde faaliyet gösteren Kanun Devleti Koalisyonu ya da "İnşa Ediyoruz" gibi güçlü yerel ittifaklarla bağlantılı biçimde hareket eden siyasal oluşumlardır. Buna karşın bazen temsilciler veya yerel gruplar ile vilayet yönetimi arasında gerginlikler ortaya çıkmaktadır. Bu da fırsatçı ve dönemsel koalisyonlara ve bloklara yol açmaktadır. Temsilcilerin yerel yolsuzluklarla mücadele etmek için koordinasyon içinde çalıştıkları veya yerel bir yetkilinin görevden alınmasını talep ettikleri örnekler yerel medyada yayımlanmaktadır.¹⁵

Geleneksel siyasi listeler ve kurumsal varlığı olan partiler, projeleri ve vilayet bütçelerini yönetmede ortak çıkarları bulunduğu için genellikle iş birliği yapmaktadır. Muhalif gruplar bazen geleneksel liderlere meydan okuyan veya onları yolsuzluk ve kayırmacılıkla suçlayan yeni listeler veya bağımsız kişilerden oluşmaktadır. Çatışmanın nedenleri arasında idari pozisyonlar (vali, vilayet meclisi başkanı) için rekabet, ihalelerin dağıtımı, hizmet talepleri ve

aşiret liderlerinin kendi aralarındaki rekabet yer almakta olup bu anlaşmazlıklar, parlamento üyeleri ve yerel aktivistlerin demecilerinde ortaya çıkmaktadır.¹⁶

Siyasal sahnenin büyük ölçüde yerel dinamikler ile hizmet ve kabile temelli söylemlerle sınırlı olduğu dikkate alındığında, dış politika konularına ilişkin tutumların genellikle ulusal ölçekli eğilimler ve parti politikaları çerçevesinde şekillendiği görülmektedir. Bazıları İran ile bağlantılı olan büyük Şii ittifaklara karşılık diğer grupların egemenliğini ön plana alması Bağdat'la pragmatik bir yakınlığa neden olmaktadır. Vilayet düzeyinde Türkiye veya İran hakkındaki yerel tutumları ayrıntılı olarak açıklayan çok az açık kayıt vardır. Su, sınır projeleri ve barajların etkisi gibi saha sorunları, parti ittifaklarından daha çok bölgesel ilişkilere olan yerel ilgiyi ortaya çıkarır.¹⁷

Kadisiye'deki siyasi sahne, güçlü bir kurumsal varlığa sahiptir. Kanun Devleti Koalisyonu, Sudani önderliğindeki İmar ve Kalkınma İttifakı ve İnşa Ediyoruz gibi yerel listeler seçmen üzerinde etkisi olan aşiret liderle-

Geleneksel siyasi listeler ve kurumsal varlığı olan partiler, projeleri ve vilayet bütçelerini yönetmede ortak çıkarları bulunduğu için genellikle iş birliği yapmaktadır. Muhalif gruplar bazen geleneksel liderlere meydan okuyan veya onları yolsuzluk ve kayırmacılıkla suçlayan yeni listeler veya bağımsız kişilerden oluşmaktadır.

15 Turki Hammud, "Divaniye'deki beş milletvekili valinin görevden alınmasını talep ediyor ve Divaniye Milletvekilleri blogunun kurulduğunu duyuruyor", *Al-mawrid*, 20 Ağustos 2022.

16 Turki Hammud, "Divaniye'deki beş milletvekili valinin görevden alınmasını talep ediyor ve Divaniye Milletvekilleri blogunun kurulduğunu duyuruyor", *Al-mawrid*, 20 Ağustos 2022.

17 "El-Kadisiye Vilayeti - 2023 Irak Vilayet Meclisi Seçimlerinin Sonuçları" *Alssaa*, 11 Aralık 2024.

Kadisiye'deki kamu hizmetlerinin durumu ve yaşam koşulları, oy verme davranışını etkileyen en önemli faktörlerden biridir.

Vilayet, yıllardır zayıf altyapı ve özellikle elektrik, su, yol ve eğitim alanlarında kamu hizmetlerinin kalitesindeki düşüşten mustarıptır.

rinin güçlü ağırlarıyla bir araya getirmektedir. Bu arada bireysel figürler (eski ve mevcut parlamento üyeleri), geçici ittifaklar ve hizmet taleplerinin karışımıyla hareket etmektedir. Alınacak desteği belirleyen faktörler ise adayın hizmet performansı, vilayet için kaynak sağlama becerisi ve yerel aşiret liderleriyle bağlantılarıdır.¹⁸

KADİSİYE'DE SEÇİM TEMALARI

Diğer Irak vilayetlerinde olduğu gibi Kadisiye de parlamento seçimlerine karmaşık siyasi ve ekonomik koşullar altında hazırlanmaktadır. Bu koşullar, vatandaşların gündelik yaşam pratikleriyle etkileşimini yansıtmakta ve yerel ittifaklar ile siyasal bağlılıkların yapısını yeniden şekillendirmektedir. Bu bağlamda Kadisiye seçmeninin geleneksel sloganlara yönelmekten ziyade siyasal aktörlerin somut performanslarını değerlendirmeye odaklandığı ifade edilebilir.

Kadisiye'deki kamu hizmetlerinin durumu ve yaşam koşulları, oy verme davranışını etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Vilayet, yıllardır zayıf altyapı ve özellikle elektrik, su, yol ve eğitim alanlarında kamu hizmetlerinin kalitesindeki

düşüşten mustarıptır. Özellikle şehirlerde ve tarım bölgelerinde gençler arasında yüksek işsizlik oranları, halkın hoşnutsuzluğunun önemli bir kaynağıdır. Dahası işçi grevleri, mezun gösterileri veya hükümet projelerinin aksaması gibi günlük olaylar, kamuoyunun siyasi seçkinlere yönelik görüşünün yeniden şekillenmesinde doğrudan rol oynamaktadır. Sosyal medya da vilayetin sorunlarının günlük bir yansıması hâline gelmiştir. Zira seçmenler, şikayetlerini dile getirmek ve politikacıları kamuoyu önünde hesap verebilir kılmak için sosyal medyayı kullanmakta ve bu da onu seçim baskısı için etkili bir platform hâline getirmektedir. Kadisiye seçmeni, bir sonraki aşamada yerel işlerin yönetim biçiminde bir dönüşüm yaşanması gerektiği konusunda genel olarak hemfikirlerdir. Kadisiye, hesap verebilirlik ve hak talep etme konusundaki rollerinin daha fazla farkına vardılar ve çiftçileri destekleyerek su, tohum ve makine sağlayarak vilayet ekonomisinin omurgasını oluşturan tarım sektörünün gerçek anlamda gelişmesini beklemektedir. Belki de yerel meclisler ve parlamento ile ilgili geçmiş deneyimler, Kadisiye seçmenlerini, taleplerini gerçekçi politikalara dönüştürebilecek bir temsilci seçme arayışında oy

18 "El-Kadisiye Vilayeti - 2023 Irak Vilayet Meclisi Seçimlerinin Sonuçları" *Alssaa*, 11 Aralık 2024.

kullanırken daha temkinli davranmaya yöneltmiştir.

Öte yandan Kadisiye'deki 2025 seçim kampanyalarının hizmetler, kalkınma ve yolsuzlukla mücadele konularına odaklanması beklenmektedir. Adaylar, yatırım çekerek ve küçük işletmeleri teşvik ederek işsizlik krizine çözümler sunan vilayet ahalisinin çoğunun temel geçim kaynağı olan tarım sektöründe reform yapan, yaygın bir halk talebi olan yerel kurumlardaki idari yolsuzlukla mücadele eden ve özellikle elektrik, yol ve su gibi temel hizmetleri iyileştiren programlar sunarak yarışacaklar. Bunun yanı sıra bazı adaylar varlıklarını güçlendirmek için aşiret ve bölgesel bağlantılardan yararlanmaya çalışacaktır. Diğerleri ise genç ve bağımsız grupların güvenini kazanmak için ulusal reformcu söyleme güvenecek.

Siyasi figürlerin seçmenlerin taleplerine ne ölçüde yanıt verdiğine bakıldığında, seçmenlerin ihtiyaçlarına sınırlı bir şekilde yanıt vermeleri, Kadisiye'deki siyasi sınıfın karşı karşıya olduğu en belirgin zaaf noktalarından biridir. Kamu hizmetlerini iyileştirme yönündeki tekrarlanan vaatlere rağmen sahadaki gerçek başarılar beklentilerin altında kalmaktadır. Ancak bazı yerel figürler son yıllarda yol asfaltlama veya eğitim ve sağlık kurumlarını destekleme gibi kü-

çük ölçekli hizmet girişimlerini hayata geçirmeye çalışmıştır. Bu da onlara kamuoyunda bir ölçüde tanınırlık kazandırmıştır. Kamuoyunun farkındalığının artması ve yerel medyanın rolüyle birlikte yeni adaylar üzerinde uygulanabilir programlar sunmaları yönündeki baskının artması ve duygusal söylemlere veya gerçekçi olmayan vaatlere güvenen politikacıların şansının azalması beklenmektedir.

Kadisiye vilayeti, günlük hayatın siyasetle, geçim taleplerinin milliyetçi söylemlerle iç içe geçtiği 2025 seçimlerinde bugün kritik bir seçim kavşağında bulunmaktadır. Seçmenler, gücünün ve oylarının öneminin daha fazla farkına varmış ve hesap verebilirlik ve şeffaflık konusunda daha talepkâr hâle gelmiştir. Dolayısıyla bir sonraki aşamada herhangi bir adayın başarısı, gerçekçi çözümler sunma ve vatandaşı değişimin kurumların dışından değil, içinden mümkün olduğuna ikna etme becerisine bağlı olacaktır. Kadisiye'deki seçim mücadelesi artık sloganların çatışması değil dünün vaatleri ile yarının özlemleri arasında bir güvenilirlik ve sonuç çatışmasıdır.

SONUÇ

Irak'ın eşsiz vilayetlerinden biri sayılan Kadisiye, ağırlıklı olarak aşiret yapısına sahiptir. Aşiret bağlantıları sosyal, ekono-

Kadisiye vilayeti, günlük hayatın siyasetle, geçim taleplerinin milliyetçi söylemlerle iç içe geçtiği 2025 seçimlerinde bugün kritik bir seçim kavşağında bulunmaktadır. Seçmenler, gücünün ve oylarının öneminin daha fazla farkına varmış ve hesap verebilirlik ve şeffaflık konusunda daha talepkâr hâle gelmiştir.

mik ve politik yaşamın birçok yönünü kontrol etmektedir. İlçelerde ve nahiyelerde aşiret ve kabile otoritesi net bir şekilde belirgindir. Şehir merkezi ise daha kentsel bir karakter ve kurumsal bir farkındalık sergileyerek vilayeti farklı sosyal yapıların çeşitli bir karışımı hâline getirmektedir. Siyasi yaşam sosyal yapının doğrudan bir yansıması olduğundan aşiretler aday göstererek onları destekleyerek veya parlamento seçimlerinde zaferlerini sağlayarak seçim sonuçlarını şekillendirmede temel bir rol oynamaktadır. Adaylar genellikle siyasi programlarından ziyade aşiret bağlantılarına göre seçilmektedir. Örnek olarak es-Siniye ilçesindeki el-Nail kabilesinin desteğini alan Faysal el-Naili, Gammas, el-Şamiye ve el-Mahannaviye ilçelerinde el-Şibl aşiretinin desteklediği Nazım el-Şibli, el-Mayahi aşiretinin desteğine güvenen Aziz Şerif el-Mayahi ve el-Bulani aşireti içinde geniş bir aşiret tabanına sahip olan Cevad el-Bulani sayılabilir. Dahası Haşdi Şaabi'ye bağlı bazı liderler, seçim başarılarını artırmak için siyasi ve askerî nüfuzlarını kullanmaktadır. Örneğin, Haşdi Şaabi Güçlerinin Koordinasyon Çerçevesindeki en önemli siyasi güçlerinden biri olan Bedir Örgütünün liderlerinden Kadisiye'nin mevcut valisi Abbas Şuail ez-Zamili etkili olmaktadır.

Kadisiye'deki aktif siyasi bloklar, Kanun Devleti Koalisyonu, İmar ve Kalkınma İttifakı ve Bedir Örgütünden oluşmaktadır. Vilayet, Irak Parlamentosunda on bir üyeyle temsil edilmektedir. Önceki seçim verileri, seçmenleri sandık başına gitmeye motive eden güçlü aşiret ve topluluk bağlarının etkisiyle ilçe ve nahiyelerdeki seçmen katılımının şehir merkezinden daha yüksek olduğunu göstermektedir. Temsiliyet ve denetim performansı ise önceki parlamento döneminde beklentilerin altında kalmıştır. Zira seçim vaatleri sahada somut başarılarla dönüşmemiştir. Bu durum, kamu-

oyunda genel bir hayal kırıklığı duygusunu ve vilayet temsilcilerinin reform veya kalkınmayı başarabilme becerisine olan güvensizliği pekiştirmiştir.

2025 seçimleri, koşulları bakımından öncekilerden farklıdır. Zira Ekim gösterileri sonrasında yapılan seçimlere eşlik eden halk coşkusu ve millî ruh zayıflamıştır. Kadisiye'de reform ve yolsuzlukla mücadele talep eden gösteri hareketinin sesini temsil eden Milletvekili Nur Nafi örneğinde olduğu gibi geleneksel partiler tarafından özünden uzaklaştırılıp hızla ele geçirilmiştir. Buna vilayette geniş bir halk tabanına sahip olan Sadr Hareketinin siyasi sahneden çekilmesi de eklenmiştir. Bu boşluktan ise Koordinasyon Çerçevesi güçleri ile Faysal en-Naili, Abbas Şuail ez-Zamili, Nazım eş-Şibli, Siham el-Musevi, Duha el-Kasir ve Cevad el-Bulani gibi önde gelen isimlerin yararlanması beklenmektedir.

Bölgesel düzeyde seçim eğilimlerini şekillendirmede dış faktörlerin etkisi göz ardı edilemez. Zira Koordinasyon Çerçevesinin kitlesi, ideolojik ve örgütsel irtibatlarından dolayı İran İslam Cumhuriyeti'nin politikalarından açık bir şekilde etkilenmektedir. Sadr Hareketinin kitlesi, Irak siyasi sürecindeki başarısızlıktan kısmen İran'ı sorumlu tutmaktadır. Bu durum, vilayet içinde duruş ve vizyon bakımından farklı iki akım arasında siyasi ve toplumsal bir bölünmeyi pekiştirmektedir.

Bu gerçekler doğrultusunda Kadisiye'de reformist ve sivil hareketlerin, geleneksel güçlerin yeniden ön plana çıkması nedeniyle gerilediği bir dönemde, geleneksel toplumsal yapı ile modern siyasal düzen arasında belirgin bir ayrışmanın ortaya çıktığı söylenebilir. Vilayet, aşiret sadakatinin ulusal aidiyetten daha ağır bastığı bir ortamda, seçmenlerin gerçek bir değişim yaratma becerisi konusunda gerçek

bir siyasi sınavla karşı karşıyadır. Bu sinama, Kadisiye'nin egemenliğini yetkinliğe dayalı, daha bağımsız ve etkili bir siyasal proje doğrultusunda geliştirme kapasitesine sahip olup

olmadığını ortaya koyacaktır. Aksi hâlde, süreç geleneksel siyasal denklemin korunması ve aynı temsilciler aracılığıyla benzer sonuçların yeniden üretilmesiyle sonuçlanacaktır.

Prof. Dr. Asaad Kadhim Shabeeb

Dr. Asaad K. Shabeeb Alabdallah, Kufe Üniversitesi Siyaset Bilimi Fakültesinde doçent olarak görev yapmaktadır. 2006 yılında Bağdat Üniversitesi Siyaset Bilimi Fakültesinde siyaset bilimi alanında lisans, 2009 yılında yüksek lisans ve 2013 yılında doktora derecesini tamamlamıştır. Akademik kariyerini siyaset teorisi ve karşılaştırmalı siyaset alanlarında öğretim ve araştırma faaliyetlerine adanmıştır.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2025

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA), Shutterstock